

Notat

MILJØMINISTERIET

Departementet

J.nr. BLST-700-00006
Ref. lmk/pen

1. april 2009

Notat vedrørende hørings svar til lovforslag nr. L 190 om ændring af lov om råstoffer

Lovudkastet blev sendt i høring den 13. marts 2009 med frist for at afgive hørings svar den 20. marts 2009, kl. 12.

Udkastet blev sendt til høring hos en bred kreds af myndigheder, brancheorganisationer og erhvervsudøvere samt organisationer.

Miljøministeriet har inden for høringsfristen modtaget i alt 22 hørings svar, hvoraf 4 myndigheder og organisationer oplyser, at man ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Følgende firmaer, organisationer og myndigheder har inden for høringsfristen sendt bemærkninger til lovforslaget:

Thyborøn Nordsø Ral A/S, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Rederiforening, GEUS, NCC Roads A/S, Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Kroghs A/S, Gorrissen Federspiel Kierkegaard f/Rohde Nielsen A/S, BG Stone A/S, Dansk Industri og Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier, Transportministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Kulturarvstyrelsen, Danske Fritidsfiskere, Århus Havn, Danske Havne, Forsvarsministeriet og Danmarks Naturfredningsforening.

Hørings svarene har især vedrørt følgende punkter:

1. Lovforberedelsen.
2. Ophævelse af § 19 – ekspropriation.
3. Miljø mæssig ulempe ved større skibe.
4. Overgangsordning vedrørende fartøjsgodkendelsesordningen.
5. Fællesområderne ikke tilstrækkelige/svækkelse af forsyningssikkerheden.
6. Vederlaget – kommercialisering.
7. Auktionsordningen.
8. Eneret – og længden heraf.
9. Initiativretten i forbindelse med udlægning af nye indvindingsområder.
10. Fortrolighed.
11. Klageadgang.
12. Fastsættelse af sømils- og yderligere vanddydbegrænsning.

I det følgende gennemgås de væsentligste hørings svar til ovenfor nævnte punkter. Kommentarer hertil er angivet i kursiv.

Det skal bemærkes, at hørings svarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte hørings svar.

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, er der af Miljøministeriet i forhold til høringsudkastet foretaget yderligere supplerende forklaringer, uddybninger og korrektioner i lovforslaget, herunder justeringer efter lovteknisk drøftelse med Justitsministeriet.

1. Lovforberedelsen

Størstedelen af hørings svarene kritiserer den korte høringsfrist. Herudover anfører Gorrissen Federspiel Kierkegaard og Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, at lovforbere delsen er i strid med retningslinjerne i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet, og at lovforslaget bør afvente en grundig forberedelse af grundlaget for lovændringen.

Miljøministeriet beklager den korte høringsfrist. Lovforslaget er baseret på lovforslag nr. L 161 fra folketingsåret 2006-07 og har således for størstedelens vedkommende været genstand for en meget grundig behandling – både i forbindelse med høring af de berørte parter og i forbindelse med Folketingets behandling, herunder ved besvarelse af et meget stort antal spørgsmål fra Miljø- og Planlægningsudvalget.

2. Ophævelse af § 19 – ekspropriation

Gorrissen Federspiel Kierkegaard mener, at ophævelse af § 19 vil udgøre ekspropriation.

Justitsministeriet har i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag nr. L 161 i folketingsåret 2006-07 på baggrund af udtalelse fra advokat Henrik Christrup behandlet spørgsmålet. Justitsministeriet vurderer, at der ikke er holdepunkter for at antage, at lovgivningsmagten i forbindelse med fartøjsgodkendelsesordningen har ønsket at varetage økonomiske interesser for indehavere af § 19-tilladelser ved at tildele dem en "kollektiv eneret", der beskytter dem mod konkurrence fra andre.

Det forhold, at ordningen rent faktisk har haft den konsekvens, at den begrænsede kreds, der har opnået tilladelser efter bestemmelsen, har opnået en konkurrencemæssig fordel, indebærer efter Justitsministeriets opfattelse heller ikke, at der på dette grundlag tilkommer denne kreds en "kollektiv eneret", som er beskyttet efter grundlovens § 73.

Det er således sammenfattende Justitsministeriets opfattelse, at en ophævelse af råstoflovens § 19 ikke vil indebære ekspropriation i forhold til indehavere af godkendelser efter råstoflovens § 19.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard anfører ligeledes, at lovforslaget indebærer ekspropriation, fordi fartøjstilladelser alene kan tilbagekaldes med et varsel på 10 år, hvilket – ud over at fremgå af lovens § 24, stk. 2, - fremgår af den individuelle ordlyd af de enkelte fartøjstilladelser, som stadig udstedes.

Det er med lovforslaget selve godkendelsesordningen for fartøjer, der ophæves. Der sker ikke nogen tilbagekaldelse af de fartøjsgodkendelser, der er udstedt med hjemmel i lovens § 19. Indehavere af disse kan fortsat anvende deres materiel som hidtil.

Efter den gældende råstoflov fra 1996 administreres indvindingen af råstoffer på havbunden efter et 2-strengt system, hvorefter man både skal have godkendelse efter § 19 af det fartøj, som skal udføre indvindingen, samt tilladelse efter § 20 til efterforskning og til indvinding af råstoffer.

Fartøjsgodkendelser er ikke tidsbegrænsede, men kan ifølge lovens § 24, stk. 2, opsiges med et varsel på mindst 10 år. Alle gældende § 19-godkendelser indeholder derfor bestemmelsen om, at godkendelsen kan opsiges med 10 års varsel.

Som led i vedtagelsen i 1996 af den gældende lov blev der - bl.a. af hensyn til den 10-årige ret til fri adgang til indvinding, der på det tidspunkt var knyttet til fartøjsgodkendelserne - etableret en overgangsordning, som gav indehavere af en fartøjstilladelse ret til uden en indvindingstilladelse efter § 20 fortsat at indvinde råstoffer i såkaldte 'overgangsområder' i en 10-årig periode frem til den 1. januar 2007. Med overgangsordningen blev den frie adgang til indvinding, der var tilknyttet fartøjsgodkendelserne, endeligt afviklet.

Efter ophævelse af fartøjsgodkendelsesordningen vil de nuværende indehavere af en § 19-godkendelse fortsat kunne anvende det godkendte indvindingsmateriel - fuldkommen som i dag. Der er altså ikke tale om, at godkendelsen for de enkelte fartøjer tilbagekaldes uden varsel, og op-hævelse af ordningen medfører ingen restriktioner i de eksisterende danske indvinderes ret i henhold til de gældende § 19-godkendelser.

3. Miljømæssig ulempe ved større skibe

Gorrissen Federspiel Kierkegaard angiver, at forslaget må forventes at føre til forøget miljø-påvirkning på grund af langt større skibe og eksport af materialer indvundet på dansk søterritori-um.

Formålet med loftet på 2.000 m³ for det enkelte fartøjs lastekapacitet var efter 1996-lovens be-mærkninger bl.a. at begrænse de miljømæssige effekter ved råstofindvinding ved at udelukke de store skibe.

Efterfølgende har bl.a. indvindinger i Storebælt og i Køge Bugt vist, at størrelsen af indvindingsfar-tøjer ikke i selv er afgørende for den miljømæssige påvirkning. Det er derimod indvindingsmæng-den og mængden af sedimentspild i havmiljøet, og begge dele kan imødegås ved fastsættelse af grænser herfor i indvindingstilladelsen.

Kystdirektoratet har i forbindelse med deres seneste godkendelse dokumenteret, at større skibe generelt ikke skader mere end de mindre skibe. Der er således ikke længere belæg for at antage, at større skibe ved den samme indvindingsmængde skulle medføre større risiko for miljøskadelig virkning end mindre skibe.

4. Overgangsordning vedrørende fartøjsgodkendelsesordningen

Danmarks Rederiforening skriver om afskaffelsen af loftet over størrelsen af skibe, der må foretage indvinding til søs, at man er enig i, at det fra en kommerciel betragtning ikke er hensigtsmæssigt at opretholde en sådan kunstig forhindring af stordrift, hvor det er relevant. Foreningen påpeger imid-lertid, at en fjernelse af loftet vil skabe en ny konkurrencemæssig situation, hvor den eksisterende tonnage kan være langt mindre konkurrencedygtig i forhold til større tonnage. På den baggrund fo-reslår Rederiforeningen, at afskaffelsen af tonnageloftet sker med et varsel på minimum 5 år.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard ønsker en overgangsordning i forbindelse med ophævelse af fartøjsgodkendelsesordningen og anfører, at EU-Kommissionen over for Rohde Nielsen A/S har udtrykt forståelse for, at en rimelig overgangsordning bør være gældende.

Det er ikke muligt inden for EF-traktaten at begrænse fartøjsstørrelserne. Miljøministeriet deler Kommissionens opfattelse af, at en begrænsning af fartøjsstørrelsen vil udgøre en restriktion i forhold til den fri udveksling af tjenesteydelser efter EF-traktatens artikel 49, der ikke kan retfærdiggøres efter EU-retten.

I forbindelse med det tidligere lovforslag, L 161, blev der efter møde med EU-Kommissionen udformet en overgangsordning, som indebærer mulighed for fastholdelse af tonnageloftet indtil udgangen af 2009 – og denne overgangsordning var udtryk for det absolut maksimale tidsrum, hvor begrænsning af fartøjsstørrelsen kunne accepteres inden for EF-traktaten.

I en henvendelse fra Rohde Nielsen A/S til FMPU (L 161, bilag 17) i forbindelse med udvalgets behandling af det tidligere lovforslag, oplyste virksomheden, at Kommissionen på et møde med virksomheden havde tilkendegivet, at Kommissionen havde forståelse for nødvendigheden af en overgangsordning, og at det ville være muligt at finde en anden løsning.

Miljøministeriet afholdt på den baggrund endnu et møde med Kommissionen og anmodede Kommissionen om at bekræfte den positive holdning til en mere vidtgående overgangsordning.

Kommissionen kunne ikke bekræfte denne opfattelse.

EF-domstolens krav til en overgangsordning er

- den skal være ikke-diskriminerende,*
- den skal være begrundet i tvingende samfundshensyn,*
- den skal være egnet til at opnå det formål, som den forfølger samt ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt (proportionalitet).*

En række afgørelser fra EF-domstolen afviser, at økonomiske hensyn til en branches virksomheder kan anses for "tvingende hensyn".

Det er således ikke muligt at udforme nye bestemmelser om begrænsning af fartøjsstørrelserne, som strækker sig ud over udgangen af 2009. Lovforslagets § 2, stk. 8, indeholder overgangsordningen som i L 161 indtil udgangen af 2009.

Spørgsmålet har været forelagt Justitsministeriet, som er enig.

5. Fællesområderne ikke tilstrækkelige/svækkelse af forsyningssikkerheden

Danmarks Rederiforening og Gorrissen Federspiel Kierkegaard finder det yderst vigtigt, at der er adgang til tilstrækkelige fællesområder med geografisk spredning, så virksomhederne kan agere hurtigt ved udbud, herunder EU-licitationer, og mindre opgaver mv., og så der sikres mulighed for forsyning af forskellige kvaliteter råstoffer og den fornødne fleksibilitet. Man finder, at det er staten, der bør sikre muligheden for forsyning ved, at der løbende udlægges sådanne fælles områder.

Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Dansk Industri og Danske Grus- og Stenindustrier, Krogsh A/S og NCC Roads A/S finder, at alle overgangsområderne bør inddrages til fællesområder, og at der ligeledes bør kunne udlægges fællesområder i auktionsområderne.

Økonomi- og Erhvervsministeriet finder, at det bør overvejes, om ikke der løbende skal udlægges nye fællesområder, når de eksisterende områder udtømmes.

Efter lovforslaget vil de nuværende konverteringsområder blive udlagt ved bekendtgørelse efter forslaget til § 22, stk. 1, og vil fremover blive benævnt "fællesområder" til den højeste takst, for så vidt angår de virksomheder, som ikke har udført miljøundersøgelser, og mellemste takst for de virksomheder, der har miljøvurderet.

Herudover reserveres efter lovforslaget til kommende fællesområder dele af de tidligere overgangsområder – dog maks. ¼ af det samlede overgangsområde-areal – hvis/når konverteringsområderne udtømmes. Også her vil virksomhederne selv som hidtil skulle stå for finansiering og gennemførelse af de råstofmæssige og miljømæssige undersøgelser.

Det fremgår af høringssvarene, at det er af stor betydning for branchens fortsatte virksomhed, at der er et stort antal fællesområder til rådighed, så der sikres mulighed for forsyning af forskellige kvaliteter råstoffer og den fornødne fleksibilitet.

Miljøministeriet er derfor indstillet på at vurdere muligheden for at inddrage større dele af de tidligere overgangsområder i takt med, at konverteringsområderne udtømmes.

6. Vederlaget – kommercialisering

Danmarks Rederiforening finder det for så vidt i orden at kommercialisere råstofindvinding, men påpeger, at det er af afgørende vigtighed, at prisfastsættelsen sker under hensyntagen til konkurrencesituationen i forhold til indvinding på land og til søs i vore nabolande, og foreningen finder den foreslåede pris for høj.

Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere og NCC Roads A/S vil ikke anfægte det rimelige i, at indvindingsvirksomhederne betaler et vederlag for de indvundne mængder, men påpeger, at vederlagets størrelse svarer til branchens nuværende dækningsbidrag og vil i den nuværende situation have en ødelæggende effekt på konkurrenceforholdet mellem tilslagsmaterialer indvundet til havs, landindvundne materialer og importeret granit. Foreningen dokumenterer sine synspunkter med beregninger baseret på det beregnede provenu i 2012, hvor provenuet er højest, og sammenholder det med foreningens antagelse om årlig afsætning.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard finder, at vederlaget er tænkt som en indtægtskilde for staten og samtidig virker som en afgift for indvindingsbranchen og anfører, at vederlæggelse som minimum bør komme efterforskningen af nye indvindingsområder til gavn. Endvidere anføres det, at det foreslåede vederlag indebærer en meromkostning for en branche, der allerede har svært ved at tjene penge og at det er uacceptabelt, at branchen pålægges at betale en anslået merudgift på 10 mio. kr. for øget bureaukrati og anslået 15 mio. kr. i fortjeneste til staten.

BG Stone finder differentiering af betalingen, som tilgodeser de selskaber, der står for efterforskningen, for ganske god, men mener ikke, at staten skal tjene mere på afgifter ved indvinding af råstoffer.

Dansk Industri og Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier og Kroghs A/S er helt uforstående over for vederlagets størrelse, som man anfører vil betyde en lukning af virksomheder, der driver råstofindvinding på havet, og som er i direkte konkurrence med virksomheder, der indvinder råstoffer på land.

Danske Havne og Århus Havn konstaterer, at indførelsen af vederlag vil medføre en fordyrelse af havneudvidelser. Århus Havn ønsker, at produktionsvederlaget udgår af lovforslaget, eller at der som minimum indføres et fast produktionsvederlag på 2,5 kr./m³, så havnes økonomiske planlæg-

ning ikke påvirkes af auktionsudsving. Det anføres desuden, at planlægning og havneudvidelser er en langvarig proces, og at tilladelseslængder bør ses i sammenhæng hermed.

Råstofferne på havbunden tilhører den danske stat, og har hidtil frit kunnet indvindes uden nogen form for betaling, bortset fra den fiskale afgift på 5 kr. pr. m³, der påhviler al råstofindvinding. Med lovforslaget vil staten som råstofejere fremover oppebære en indtægt ved salg ligesom ved olie og gasproduktionen i Nordsøen. Samtidig vil budpriserne ved salg på auktion afspejle råstoffernes reelle markedsmæssige pris, og staten vil således få del i proventet fra eventuelle prisstigninger.

I lovforslag L 161 fremgik de enkelte vederlagssatser ikke af forslaget, men det var forudsat, at vederlagssatserne skulle være højere i fællesområder end i auktionsområder for at skabe et reelt incitament til at investere i udlægningen af nye indvindingsområder bl.a. på større vanddybder.

Efterforskning i nye og ukendte områder er forbundet med betydelige risici og omkostninger, ofte uden sikkerhed for at de efterspurgte råstoffer er til stede i den ønskede mængde og kvalitet. Hvis der ikke efterforskes og findes nye områder, kan der opstå en pludselig mangelsituation, hvad der fører til større sejlafstande og dermed øgede omkostninger.

De foreslåede vederlagssatser skal derfor ses som et udtryk for statens ønske om at skabe grundlag for en forstærket udvikling i råstofbranchen, som sikrer en øget fremtidig indvinding af råstoffer til landet som helhed og især til de regioner, hvor der er ved at opstå en mangelsituation på land.

Forskellene i vederlagssatserne afspejler således de risici og omkostninger, der er ved at efterforske efter auktion og indvinde i fællesområder henholdsvis med og uden gennemførte råstofmæssige og miljømæssige undersøgelser.

Det forventede provenu, som fremgår af lovforslaget, er baseret på en forventet indvindingsmængde i de forskellige typer områder. Det reelle provenu vil således afhænge af den aktuelle indvinding. I en situation med faldende indvinding på grund af reduceret byggeaktivitet, vil proventet derfor reduceres væsentligt. Med en indvinding i den størrelsesorden, som anført af Dansk Byggeri, vil statens vederlag derfor være i størrelsesordenen 18-22 mio. kr., afhængig af om virksomhederne har gennemført undersøgelser eller ej. Proventet forventes desuden at falde i takt med at flere og flere områder udlægges efter auktion.

En del af proventet vil gå til statslig råstofkortlægning med henblik på at tilvejebringe det bedst mulige grundlag for branchens efterfølgende råstofefterforskning.

Som det fremgår af lovforslaget, har bygherrer mulighed for selv at få udlagt områder til indvinding af materialer til større opfyldningsopgaver. Bygherren har derfor mulighed for tidligt i planlægningsprocessen at sikre sig de nødvendige råstoffer og dermed få fastlagt vederlaget. Den del af vederlaget, som stammer fra budpriser i sammenlignelige områder, afspejler den markedsbestemte efterspørgsel, der er på råstofferne i området. Tilladelsernes længde ved bygherretilladelser vil blive fastsat under hensyn til projektets varighed.

7. Auktionsordningen

Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, NCC Roads A/S og Thyborøn Nordsø Ral bemærker, at lovforslaget vil have den modsatte effekt af den foreslåede, når den efterspurgte konkurrence flyttes fra selve indvindingsaktiviteten og over til en adgang til ressourcerne og mener, at der er stor risiko for, at branchen ikke overlever.

Dansk Industri og Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier og Kroghs A/S finder det vigtigt for branchen, at større områder også kan blive udbudt i mindre delområder, for at der kan opnås en større konkurrence samt sikre, at mindre virksomheder også kan være med.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard finder, at auktionsområder vil mindske fleksibiliteten i råstoffsyringen, og at den manglende fleksibilitet i råstoffsyringen hindrer - i strid med EU-traktatens regler om fri bevægelighed af varer og tjenesteydelser – en fri anvendelse af danske råstoffer til EU-licitationer.

BG Stone A/S finder det meget betænkeligt, at der skal stilles sikkerhed, når et selskab har vundet en udbudsrunde, da en sådan sikkerhedsstillelse vil belaste selskabernes likviditet i meget høj grad.

Som det fremgår af lovforslaget, vil der, som led i kommercialiseringen af indvinding af råstofferne på havet, kunne opnås tilladelse til indvinding på baggrund af auktion. Budprisen vil afspejle råstoffernes kommercielle værdi for staten og vil variere i forhold til råstoffernes mængde, placering og kvalitet samt markedets efterspørgsel og behov, herunder den økonomiske risiko, der er ved at gennemføre en efterforskning.

Retningslinjerne for gennemførelse af auktion er detaljeret beskrevet i lovforslaget. Som det fremgår, er der lagt op til en meget enkel og gennemskuelig auktionsmodel, som vil være let at kontrollere.

Auktionerne tilrettelægges på baggrund af invitationsrunder, hvor staten udbyder et antal farvandsområder hver inddelt i geografisk afgrænsede rektangulære områder med en størrelse fra 25 km² og op til 50 km². Som det fremgår af lovforslaget, vil der i områder med stort ressourcepotentiale kunne ske en opdeling i mindre områder. Der vil derfor løbende være et stort antal områder, der kan bydes på, også for mindre firmaer. Samtidig sikres, at der fortsat vil være konkurrence på markedet, og virksomhederne har samtidig mulighed for selv at sikre sig den fleksibilitet, som de ønsker.

I de tilfælde, hvor der er to eller flere ansøgere til samme område, tildeles området den højestbydende. Højestbydende skal efterfølgende søge efterforskningstilladelse og gennemføre efterforskningen i henhold til tilladelsen. Efter gennemført efterforskning skal der søges om indvindingstilladelse, som gives på vilkår om bl.a. vederlag som omtalt nedenfor.

Hvis der er flere ens bud, fordi produktionsvederlaget gange den ansøgte mængde resulterer i samme samlede sum, vil området blive sendt i udbud igen med henblik på overbud ved en ny auktion.

Med hensyn til depositum (bankgaranti) for arealvederlaget i forbindelse med en efterforskningstilladelse, er dette indført for at sikre, at der ikke bydes ind på områder med det formål at reservere arealet og hermed i en årrække reelt at udelukke andre interesserede. Dette depositum tilbagebetales, når der efterfølgende udstedes indvindingstilladelse, eller det dokumenteres ved efterforskningsdata, at området ikke indeholder de forudsatte ressourcer.

Med hensyn til mulighederne for at deltage i EU-licitationer er der ingen ændringer som følge af lovforslaget. Man skal som hidtil have adgang til de relevante råstoffer for at kunne deltage i licitationen, og det er som hidtil ikke statens forpligtelse at sikre, at virksomheder kan byde på alle projekter.

8. Eneret og længden heraf

BG Stone, Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Dansk Industri og Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier, Krogh A/S og NCC Roads A/S finder, at en indvindingsstilladelse bør gives med eneret til at udnytte ressourcerne i en så tilpas lang periode, at man som ansøger kan få dækket de udgifter, der er affholdt forud og under behandlingen af ansøgningen, og oplyser, at eneretslængder i Tyskland, England, Holland og Belgien er på mellem 10 og 30 år.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard og Danmarks Rederiforening anfører modsat, at muligheden for at opnå eneret bør begrænses.

Danmarks Rederiforening finder endvidere, at der bør åbnes for længere enerettigheder af hensyn til efterforskningsusikkerhed og relaterede afskrivningsmuligheder.

Økonomi- og Erhvervsministeriet lægger til grund, at eneretten fastlægges på baggrund af kriterierne i Konkurrencerådets udtalelse af 9. november 2005, hvorefter den samlede længde af en tildelt efterforsknings- og eneretsperiode kun i helt særegne tilfælde vil kunne overstige 5 år.

Spørgsmålet om eneret er en central forudsætning for virksomhedernes incitament til at investere. Det er således afgørende for udbudsordningens funktion, at efterfølgende indvindingsstilladelser gives med eneret af en længde, som gør det muligt for indehaveren at tilrettelægge en langsigtet og rentabel indvinding. Enerettens længde skal kunne udgøre incitament til udbygning af firmaets kapacitet og samtidig give mulighed for afskrivning af afholdte investeringer.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger skal de nærmere regler fastsættes efter forhandling med Konkurrencestyrelsen. De pågældende høringssvar oversendes til Konkurrencestyrelsen til brug for forhandlingerne.

9. Initiativretten i forbindelse med udlægning af nye indvindingsområder

Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Krogh A/S, NCC Roads A/S og Thyborøn Nordsø Ral A/S har i deres høringssvar givet udtryk for, at erhvervet – og ikke staten – bør have initiativet til at pege på relevante områder i forbindelse med udlægning af nye indvindingsområder.

Miljøministeriet er som udgangspunkt enig i, at udlægning af nye indvindingsområder bør tage udgangspunkt i branchens behov. Der ligger derfor ikke i lovforslagets udformning noget ønske om, at staten skal overtage retten til at initiere en sådan udlægning. Det fremgår da også af lovforslaget, at der årligt vil blive annonceret efter interessetilkendegivelser vedrørende virksomhedernes konkrete behov, og antallet af udbudsrunder samt beliggenheden, antallet og størrelsen af områderne, som staten udbyder, vil således være bestemt af denne løbende vurdering af markedets kommercielle efterspørgsel og interessen for at byde.

Lovforslagets bemærkninger er på baggrund af høringssvarene nu tydeliggjort, så det fremgår, at erhvervet kan initiere udpegning af områder, der indgår i auktionerne.

10. Fortrolighed

Dansk Byggeri og Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere anfører, at fortrolig behandling af efterforsknings- og undersøgelsesdata er afgørende vigtigt for de virksomheder, der investerer i efterforskningen - ligesom på området for indvinding af olie- og gas - således at resultaterne ikke

benyttes til fordel for konkurrenterne. Foreningen finder imidlertid, at lovforslagets model for beskyttelse af efterforsknings- og undersøgelsesdata i eneretsperioden vil medføre en forringelse i forhold til situationen i dag, hvor den fortrolige behandling sker med hjemmel i lov om offentlighed i forvaltningen.

Gorrissen Federspiel Kierkegaard finder, at forslaget om fortrolig behandling af efterforsknings- og undersøgelsesdata er i strid med almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om åbenhed i sagsbehandlingen og henviser til verserende sager for Folketingets Ombudsmand og domstolene vedrørende bl.a. spørgsmålet om fortrolig behandling af efterforsknings- og undersøgelsesdata.

Det er en forudsætning for lovens incitamentsstruktur, at der for så vidt angår områder, der købes på auktion, opnås eneret i en periode, og at efterforsknings- og undersøgelsesdata ikke gøres offentligt tilgængelige i en periode. Som det fremgår, udfordres den gældende praksis, hvorefter den fortrolige behandling af disse data sker med hjemmel i offentlighedsloven, ved klager til såvel Naturklagenævnet som til ombudsmanden og ved sagsanlæg ved domstolene. Derfor indeholder lovforslaget nu hjemmel til i medfør af råstofloven at fastsætte regler om fortrolig behandling af efterforsknings- og undersøgelsesdata for så vidt angår enerestilladelser.

11. Klageadgang

Danmarks Rederiforening foreslår, at Klagenævnet for Udbud fungerer som klageinstans, og Danmarks Naturfredningsforening har telefonisk givet udtryk for, at man ønsker at sikre, at den gældende klageadgang ikke svækkes.

Vilkår til beskyttelse af natur og miljø vil fortsat uændret kunne påklages til Naturklagenævnet, svarende til den klageadgang, der i dag gælder efter undergrundsloven.

Som led i kommercialiseringen af adgangen til udnyttelsen af råstofressourcerne på havet foreslås klageadgangen i lovforslaget ændret, så den svarer til den klageadgang, der i dag gælder efter undergrundsloven. Som konsekvens af ændringen af de gældende regler i § 20 om tilladelser til efterforskning og indvinding, er det således de vilkår til beskyttelse af natur og miljø, der knytter sig til udlægningen af områder, og de vilkår, der i en tilladelse stilles til beskyttelse af natur og miljø, som kan påklages til Naturklagenævnet. De dele af tilladelsen, som vedrører forsyningssikkerhed og kommercielle vilkår i tilladelsen, drejer sig om udøvelsen af statens ejendomsret til råstofressourcen og forvaltningen heraf samt om de kontraktvilkår, på hvilke staten indgår privatretlige aftaler med virksomheder om adgangen til at indvinde de af staten ejede råstoffer. Disse hensyn og vilkår vil ikke fremover kunne påklages.

Klagenævnet for Udbud er en uafhængig administrativ klageinstans, hvis hovedopgave det er at behandle klager over offentlige udbydernes overtrædelser af EU-fælleskabsretten i sager om udbud af bygge- og anlægsarbejder, indkøb og tjenesteydelser. De foreslåede bestemmelser i råstofloven om salg af indvindingsretten (via udbud) ligger uden for klagenævnets opgaver.

De afgørelser, som By- og Landskabsstyrelsen fremover måtte træffe efter auktion, kan således ikke påklages til Klagenævnet for Udbud, men der kan anlægges sag ved domstolene.

12. Fastsættelse af sømils- og yderligere vanddydbegrænsning

Danske Fritidsfiskere kan ikke acceptere råstofindvinding inden for 8 sømil fra kystlinjen og kan kun acceptere indvinding på en større dybde end 10 m, da man mener, at sugehuller vil skabe iltvind og danne giftstoffer, som ødelægger fiskefaunaen og habitatområderne. Endvidere ønsker foreningen retablering af området for at give muligheder for genopretning af fiskefaunaen.

De naturmæssige beskyttelsesinteresser er ikke entydigt knyttet til områder med lavere vanddybder end 10 m eller til områder inden for 8 sømil fra kysten, men er betinget af de lokale fysiske og biologiske forhold på stedet.

Der er således heller ikke en entydig sammenhæng mellem forekomsten af sugehuller og omfanget af iltsvind i afgrænsede farvandsområder. Omfanget af iltsvind i sugehuller eller naturligt forekomne sænkninger i havbunden afhænger i meget høj grad af bølge- og strømklimaet i det pågældende område.

Da en række naturværdier, herunder gyde og opvækstområder for fisk ikke kan relateres til faste forbudsgrænser, stilles der i forbindelse med behandlingen af en indvindingstilladelse krav om gennemførelse af undersøgelser, der dels skal give oplysninger om eventuelle råstofforekomster og dels påvise og afgrænse forskellige naturtyper på havbunden. Det samlede videngrundlag indgår herefter i en obligatorisk miljøkonsekvensvurdering eller eventuelt VVM-redegørelse af den ansøgte indvinding. Det sikres gennem den fastsatte procedure, at den nødvendige råstofindvinding til danske bygge- og anlægsarbejder gennemføres i områder, hvor påvirkningen kan relateres til de få km², der udgør et indvindingsområde, og i tilstrækkelig afstand fra vigtige naturtyper, såsom stenrev og boblerev.